

FESTIVAL
SVJETSKE
KNJIŽEVN
OSTI

Otvaranje izložbe u subotu 30. kolovoza 2025. u 19 sati

LICA KOJA GOVORE

portreti **Ante
Magzana**
s Festivala svjetske
književnosti

Galerija Kranjčar | 30. 8. 2025. – 5. 9. 2025.

Piše: Leila Topić

Festival svjetske književnosti, koji već više od desetljeća okuplja pisce iz cijelog svijeta, mjesto je na kojem se književnost susreće sa svojom publikom. U tom prostoru dijaloga riječi postaju povod za razgovore, razmjenu i nova čitanja. Fotograf Anto Magzan već godinama bilježi te trenutke, stvarajući galeriju portreta u kojima se pisci otkrivaju ne samo kroz svoja djela nego i u svojoj punoj ljudskoj prisutnosti. Njegove fotografije nastale tijekom festivalskih dana nisu tek fotografska bilješka događaja: one svjedoče o složenosti trenutaka u kojima autor postaje lice pred publikom, osoba u susretu sa svojim čitateljima.

Magzanovi portreti bilježe ono što fotografija najbolje može zabilježiti: način na koji netko stoji, promatra ili zauzima prostor. Njegov rad, između ostaloga, oslanja se na dnevnički pristup – čini se da fotograf vodi osobni zapis o Festivalu kroz lica koja u njemu sudjeluju. Svaka fotografija u tom

nizu djeluje poput ulomka iz bilježnice, Anto kaže – poput osobne lektire – bilježi prolazni trenutak, upečatljivu gestu ili neponovljivi pogled. Iako su snimljeni na istom događanju, svaki portret nosi svoj osobni univerzum – oči koje traže objektiv, ruke koje prekriženo počivaju na prsima, odnosno osmijeh koji otvara prostor za dijalog.

U Magzanovu dnevničkom pristupu vidimo i razliku između spontanog i režiranog. Neki su portreti uhvaćeni gotovo slučajno – tijekom šetnje gradom, u prolazu dvorane, u trenutku kad je sugovornik nakratko zaboravio da fotografski aparat i postoji. Drugi pokazuju promišljenost: pažljivo izabrano svjetlo, odnos tijela i prostora, geste koje nisu potpuno slučajne, nego prihvaćene kao dio fotografskog procesa. Taj raspon između dokumenta i inscenacije čini ove fotografije živima; one nisu tek fotografska bilješka događaja, nego svojevrsna interpretacija susreta.

Magzan nam dopušta da autore upoznajemo kroz lica i geste, a ne samo kroz njihova djela. Na jednoj fotografiji autor stoji u uskom prolazu, naslonjen na zid, kao da se privremeno izdvojio iz gužve. Ruka kojom dodiruje bradu djeluje kao trenutak samosvijesti pred objektivom – fotografija kao da zaustavlja unutarnju misao, ali je ne objašnjava. Na drugoj slici autorica podiže obje ruke u znak vlastite snage, izvan okvira svakodnevnog predstavljanja; njezin stav ne govori o tekstovima koje piše, nego o načinu na koji osvaja prostor u kojem se nalazi. Tu su i portreti snimljeni u intimnijem ozračju, među knjigama, gdje pogled iza korica skriva pola lica, kao da autorica bira koliko će sebe pokazati.

Posebno je upečatljiva fotografija žene u crno-bijeloj haljini s geometrijskim uzorkom. Stojeći pred potpuno crnom pozadinom, ona kao da briše razliku između figure i prostora.

Njezin osmijeh nije usmjeren publici, nego trenutku u kojem se nalazi, osmijeh bilježi situaciju, povjerenje poklonjeno fotografu.

Dio portreta nastao je u Knjižari Fraktura – među policama koje podsjećaju na razlog dolaska pisaca. No Magzanov kadar uvijek zadržava distancu: knjige su ovdje scenografija, a ne produžetak osobe pred objektivom. Fotografija time ne spaja autora i njegovo djelo u jednu cjelinu, nego dopušta promatraču da u licu prepozna samo osobu. Također, Magzanove fotografije mogu se promatrati i kao proširena dokumentarna fotografija. One ne bilježe tek činjenicu da su pisci bili na Festivalu, nego prenose slojeve značenja: kako zauzimaju prostor, kako komuniciraju s okolinom, kako njihova tijela govore kad riječi nisu u prvom planu. Serija portreta tako postaje kolektivna slika Festivala, njegova vizualna memorija.

Neki portreti evociraju tradiciju klasične portretne fotografije – u njima se vide promišljena kompozicija, blago modelirano svjetlo, statičnost koja podsjeća na tradicionalne fotografske atelijere. Drugi se oslanjaju na spontani, “uhvaćeni” trenutak, gdje fotograf djeluje poput svjedoka, a ne autora scene. Upravo ta izmjena različitih pristupa daje ovoj seriji ritam: fotografije se čitaju kao niz raznolikih zapisa koji zajedno tvore jednu veliku priču. Promatrajući cijelu seriju, postaje jasno da Magzan gradi vizualni dnevnik Festivala. U njemu nema hijerarhije: jednako pažljivo bilježi lica poznatih autora kao i onih koji su možda prvi put pred publikom. Svaki portret nosi jednaku težinu, jer svi zajedno tvore mapu događaja. Kao u dnevniku, važne su sitnice: način na koji autor stoji pred vratima dvorane, pogled preko ramena, neplanirani osmijeh.

U toj mapi nalazimo autore različitih književnih postupaka i poetika. Vidimo ih u trenucima koncentracije i ozbiljnosti, u gestama koje govore o njihovoj javnoj ulozi ili u opuštenim trenucima između nastupa. Njihova lica ne pričaju o sadržaju njihovih knjiga, ali govore o prisutnosti – o tome kako je biti tu, na mjestu koje ih okuplja i izlaže.

U konačnici, ovi portreti nadilaze ulogu festivalske dokumentacije. Oni su zapisi o susretima, o zajedničkom vremenu provedenom u prostoru književnosti i razgovora. Magzanovi portreti pisaca s Festivala svjetske književnosti nisu samo sjećanje na jedan događaj. Oni su, u širem smislu, svjedočanstvo o književnosti kao živom prostoru – prostoru susreta, promišljanja i dijaloga. Svako lice u tom nizu govori vlastitu priču, ali zajedno ona pričaju jednu veću: priču o tome zašto književnost i dalje okuplja ljude, zašto nam je potrebna i zašto se, iz godine u godinu, vraćamo Festivalu, gdje možemo sresti one koji je stvaraju.

Anto Magzan

Samostalni umjetnik – fotograf

Zlatarska 14, 10000 Zagreb

+385 91 6300 107

e-mail: magzan.anto@gmail.com

web: antomagzan.com

fb/ig: antomagzan

FOTO: Nera Šimić

Anto Magzan rođen je 1979. godine u Zenici, a od 1998. živi i radi u Zagrebu. Profesionalni put započeo je u *Večernjem listu*, a nastavio ga u fotoagenciji Pixsell. Od 2017. djeluje kao samostalni umjetnik te se paralelno posvećuje umjetničkoj, novinskoj i komercijalnoj fotografiji. Do sada je izlagao na jedanaest samostalnih i više od šezdeset skupnih izložbi.

Član je Hrvatskog novinarskog društva od 2006. godine. U ULUPUH pristupa 2014. gdje je bio predsjednik Nadzornog odbora (2017. – 2022.). Član je Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika od 2015., Društva za zaštitu novinarskih autorskih prava od 2023. i u njegovu je predsjedništvu od 2024. godine.

Samostalne izložbe:

2024. *Na zadatku*, Knjižnica i čitaonica Bogdana Ogrizovića, Zagreb

2023. *Lepoglavska čipka*, Galerija Kranjčar, Zagreb

2022. *Sarajevo Barcelona Light&Shade*, Gradska vijećnica, Sarajevo

2022. *Na zadatku*, Galerija Kraluš, Sv. Ivan Zelina

2022. *Sarajevo Light&Shade*, Galerija Kranjčar, Zagreb

2019. *Barcelona Light&Shade*, Galerija ULUPUH, Zagreb

2015. *Kroz ušicu igle*, KIC, Zagreb

2014. *Experiment*, Galerija ULUPUH, Zagreb

2014. *Zlatne godine, sportaši nekad i sad*, Galerija Modulor, Zagreb

2012. *Sydney Light&Shade*, Galerija ULUPUH, Zagreb

2011. *Reminiscencije na Modni ormar*, Medijateka Francuskog instituta, Zagreb

2010. *Give me five*, Galerija Stančić, Zagreb